Advies van het Comité van de Regio's over het Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een integraal actieprogramma op het gebied van levenslang leren

(2005/C 164/07)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

Gezien het Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een integraal actieprogramma op het gebied van levenslang leren (COM(2004) 474 def. — 2004/0153 (COD));

Gezien het besluit van de Commissie van 15 juli 2004 om het overeenkomstig artikel 265, eerste alinea, en artikel 149 van het EG-Verdrag over dit onderwerp te raadplegen;

Gezien het besluit van zijn voorzitter van 5 april 2004 om de commissie „Cultuur en opleiding" met het opstellen van een advies over dit onderwerp te belasten;

Gezien het ontwerpadvies (CDR 258/2004 rev.2) dat op 7 december 2004 door de commissie „Cultuur en opleiding" is goedgekeurd (rapporteur: mevrouw Tallberg, lid van de Provinciale Staten van Stockholm (SE-PSE)).

Gezien de Mededeling van de Commissie over de nieuwe generatie EG-programma's op het gebied van onderwijs en beroepsopleiding na 2006 (COM(2004) 156);

Gezien de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: „Bouwen aan onze gemeenschappelijke toekomst — Beleidsuitdagingen en begrotingsmiddelen in de uitgebreide Unie 2007-2013" (COM(2004) 101).

heeft tijdens zijn op 23-24 februari 2005 gehouden 58e zitting (vergadering van 23 februari) het volgende advies met algemene stemmen goedgekeurd:

Achtergrond

De Commissie heeft een voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een integraal actieprogramma op het gebied van levenslang leren opgesteld, waarin een aantal sectorale en specifieke programma's zijn samengevoegd. Dit integrale programma bouwt voort op de huidige programma's (Socrates, Leonardo da Vinci en eLearning), het Europass-initiatief en diverse activiteiten die gefinancierd worden uit hoofde van het communautaire actieprogramma.

Het voorstel is toegespitst op onderwerpen die gevolgen hebben op regionaal en lokaal vlak, d.w.z. aan de „basis", en is derhalve van groot belang voor het Comité van de Regio's. Maar het voorstel van de Commissie richt zich vrijwel uitsluitend op het Europese en het nationale niveau. Er wordt slechts zijdelings naar de lokale en regionale instanties verwezen en naar hun rol bij de uitwerking en uitvoering van dit programma in Europa.

Volgens Eurostat komt gemiddeld 19,4 % van de EU-jongeren tussen de 18 en 24 jaar niet voor in de cijfers met betrekking tot vervolgopleidingen (2001) en van alle schoolverlaters volgt 20-30 % geen verdere algemene of beroepsopleiding.

De ministers van onderwijs van de lidstaten en hun collega's in veertien andere Europese landen stelden in de verklaring van Bologna (19 juni 1999) vast dat Europa's hoger-onderwijsstelsels een internationale aantrekkingskracht moeten krijgen die zijn vooruitgang op cultureel en wetenschappelijk gebied recht doet.

Zich baserend op de conclusies van de Raad van Lissabon (maart 2000) drong de Europese Raad er in Feira bij de lidstaten, de Raad en de Commissie op aan om levenslang leren met behulp van uniforme strategieën en praktische maatregelen voor alle mensen te bevorderen.

Naar aanleiding hiervan heeft de Commissie een memorandum over levenslang leren in Europa gepubliceerd met als doel in heel Europa een discussie op gang te brengen over de vraag welke algehele strategie er moet komen om van levenslang leren een feit te maken op individueel en institutioneel niveau én in zowel het openbare als het privé-leven. Het memorandum bevat een concept voor onderwijs in Europa, waarbij de nadruk wordt gelegd op individueel onderwijs.

Tijdens de vergadering van Europese ministers van hoger onderwijs in Praag (19 mei 2001) werd benadrukt dat het hoger onderwijs in Europa aantrekkelijker moet worden gemaakt voor studenten uit Europa en uit andere delen van de wereld.

Tijdens de Europese Raad van Stockholm (maart 2001) werden doelstellingen voor de Europese (beroeps)opleidingsstelsels vastgesteld. Volgens de Raad moest de prioriteit in het werkprogramma „Algemene en beroepsopleiding 2010" uitgaan naar de toegang tot begeleiding, de kwaliteitswaarborg van diensten, de rol van begeleiding voor de ontwikkeling van menselijke hulpbronnen en begeleiding om de mobiliteit wat werk en studie in Europa betreft te verbeteren. De Raad stelde in Barcelona (2002) een werkprogramma op om deze doelstellingen te verwezenlijken.

Het voorstel ligt in het verlengde van de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over een nauwere samenwerking met derde landen op hoger-onderwijsgebied (COM(2001) 385 def., goedgekeurd op 18-7-2001).

In het Witboek van de Commissie „Een nieuw elan voor Europa's jeugd" wordt ingegaan op de behoefte van jongeren aan een flexibel systeem voor begeleiding en raadgeving ter ondersteuning van de continue toegankelijkheid van levenslang en levensbreed leren.

In 2002 besloot de Commissie werk te maken van een Europese ruimte voor levenslang leren. In samenwerking met het CvdR richtte zij onder meer een netwerk van regio's voor levenslang leren (R3L) op. In het kader van dit project, waaraan 120 regio's verdeeld over 17 netwerken deelnemen, worden overkoepelende strategieën voor levenslang leren ontwikkeld.

In de Mededeling over de EU-onderwijsprogramma's na 2006 behandelt de Commissie haar plannen voor een nieuw integraal programma voor mobiliteit en samenwerking op het gebied van het levenslang leren, dat bestemd is voor de lidstaten van de Europese Unie, de EER/EVA-landen en de kandidaat-lidstaten en dat zowel betrekking heeft op onderwijs als op beroepsopleidingen.

Het gezamenlijke tussentijdse verslag van de Raad en de Commissie „Algemene en beroepsopleiding 2010" bevat spoedhervormingen om de Lissabonstrategie uit te voeren en legt de nadruk op drie maatregelen: hervormingen en investeringen bundelen rond de belangrijkste aspecten van de kennismaatschappij, van levenslang leren een realiteit maken én bouwen aan een Europa dat in het teken staat van onderwijs en opleiding. Een volgend tussentijds verslag wordt in 2006 verwacht.

In november 2004 presenteerde Wim Kok, voorzitter van de „high level group" die als opdracht had een tussentijdse evaluatie te maken van de Lissabonstrategie, zijn rapport over de behaalde resultaten. Een van de conclusies luidt dat de doelstellingen in een veel te laag tempo worden verwezenlijkt. Onderhavig voorstel voor een integraal actieprogramma op het gebied van levenslang leren moet ook tegen deze achtergrond worden gezien. Lokale en regionale overheden zijn uitstekend in staat om actief mee te werken aan de verwezenlijking van de onderwijsdoelstellingen.

Het Comité van de Regio's heeft er bij diverse gelegenheden op gewezen dat alle maatregelen op het gebied van levenslang leren stevig verankerd moeten zijn in de lokale en regionale structuur. Gezien het belang van dit onderwerp voor de wijze waarop de samenleving op lokaal en regionaal niveau wordt ingericht, wenst het Comité van de Regio's een actieve rol te spelen bij het opzetten en uitvoeren van acties ter bevordering van levenslang leren.

Het integrale programma

De nieuwe regels omvatten een nieuw integraal onderwijs- en opleidingsprogramma voor mobiliteit, samenwerkingsprojecten en de opzet van netwerken voor levenslang leren:

1. Activiteiten
   - **Comenius**, voor algemene onderwijsactiviteiten op scholen, inclusief de middelbare school;
   - **Erasmus**, voor hoger onderwijs en voortgezette beroepsopleidingen op hogeschoolniveau;
   - **Leonardo da Vinci**, voor alle andere aspecten van beroepsopleidingen
   - **Grundtvig**, voor volwassenenonderwijs.
2. Een **algemeen/transversaal programma**, bestaande uit vier hoofdactiviteiten:
   - samenwerking binnen de EU wat het beleid voor levenslang leren betreft
   - bijzondere aandacht voor talenonderwijs;
   - ICT-activiteiten, indien deze niet vallen onder de specifieke programma's;
   - betere verspreiding.
3. het **Jean Monnet-programma**, ter ondersteuning van activiteiten m.b.t. de Europese eenwording en Europese onderwijsinstellingen en -organisaties.

Doelstellingen

Met de uitvoering van het hele programma voor levenslang leren en levenslange beroepsopleidingen is over een periode van zeven jaar 13,62 miljard euro gemoeid. Het budget bestrijkt vier hoofddoelstellingen, die deel uitmaken van de begrotingsplannen voor de periode 2007-2013.

De overkoepelende doelstelling is dat levenslang leren een bijdrage levert aan de ontwikkeling van de EU tot een vooraanstaande kennismaatschappij. De drie deeldoelstellingen luiden als volgt:

— in de periode 2007-2013 moet 1 op de 20 leerlingen deelnemen aan het programma Comenius;

— in 2011 moeten er drie miljoen Erasmusstudenten zijn;

— tot 2013 moeten er jaarlijks in het kader van het Leonardo da Vinci-programma 150 000 stageplaatsen worden gecreëerd;

— tot 2013 moeten jaarlijks 25 000 personen deelnemen aan transnationale activiteiten in het kader van het Grundtvig-programma.

Standpunten van het CvdR

1. Het Comité van de Regio's is ingenomen met het voorstel voor een besluit van de Commissie om de Europese onderwijsprogramma's samen te voegen in een integraal programma voor levenslang leren. Dit is een cruciale bijdrage aan de inspanningen om alle betrokken partijen te mobiliseren en zo vaart te zetten achter veranderingen in de onderwijs- en opleidingsstelsels én tegemoet te komen aan de behoeften van de nieuwe kennismaatschappij wat de deelname van mensen en maatschappelijke verantwoordelijkheid betreft.

2. Het CvdR heeft al eerder gewezen op het belang van de strategie voor levenslang leren en wil er actief aan meewerken dat het integrale programma een succes wordt en leidt tot aanzienlijk meer democratie en welvaart.

2a In het kader van het tienjarig jubileum van het CvdR (17-18 november 2004) vond een debat tussen vertegenwoordigers van jongeren plaats. Zij pleitten ervoor dat elke leerling de mogelijkheid krijgt om aan uitwisselingsprogramma's deel te nemen en zo kennis op te doen van andere culturen, talen en de EU. Het CvdR beschouwt de voorgestelde kwantitatieve doelstellingen als een stap in de goede richting en stemt in met de door de jongerenvertegenwoordigers geopperde langetermijndoelstelling.

3. De Europese Raad van Lissabon stelde vast dat onderwijs en opleiding voor de EU van essentieel belang zijn om deze uitdaging aan te kunnen gaan en ervoor te zorgen dat iedereen deel uitmaakt van de kennismaatschappij. Op die manier kan de EU haar volledige potentieel benutten. Verschillende vormen van kennisverwerving en -ontwikkeling moeten aangemoedigd worden zodat steeds meer mensen op succesvolle wijze gesteund kunnen worden.

Cruciale rol voor lokale en regionale overheden

4. In de hele EU hebben lokale en regionale overheden een essentiële verantwoordelijkheid voor de onderwerpen die in dit document aan de orde komen.

5. In veel Europese landen zijn lokale en regionale overheden verantwoordelijk voor (volwassenen)onderwijs en beroepsopleidingen. Zij nemen besluiten over opleidingsactiviteiten. Verder maken zij als coördinatoren van de lokale en regionale ontwikkeling en groei deel uit van het sociale partnerschap en als zodanig hebben zij er belang bij om ook de vaardigheden van arbeidskrachten te helpen ontwikkelen.

6. Zij hebben ook een sociale verantwoordelijkheid voor de welvaart van hun burgers — kinderen, volwassenen en ouderen. Ook moeten zij de meeste kwetsbare groepen, met name personen met een lichamelijke of geestelijke stoornis, in de samenleving proberen te integreren. Ten slotte hebben zij er al werkgevers belang bij om de vaardigheden van hun eigen arbeidskrachten te helpen ontwikkelen.

7. Lokale en regionale onderwijs- en opleidingsactiviteiten hebben een belangrijk democratisch aspect: de mogelijkheid om deel te nemen, te groeien en zo een rol te spelen in de democratische samenleving.

8. Lokale en regionale overheden bevinden zich ook in een unieke positie om constructief samen te werken met de sociale partners en onderwijs- en opleidingsinstellingen, zodat het aanbod van onderwijs en opleiding naadloos kan worden afgestemd op de lokale behoeften.

9. Diverse lokale en regionale samenwerkingsprojecten betekenen een krachtige impuls voor groei en ontwikkeling.

10. Via onderwijsprogramma's heeft de EU een rechtstreekse band met haar burgers. Geen enkele andere EU-activiteit heeft jaarlijks op zoveel mensen een dergelijk effect. De programma's helpen ook de onderwijsstelsels te moderniseren en de individuele burgers om hun vaardigheden te verbeteren. Gezien de taken van lokale en regionale overheden moeten regionale actoren een belangrijke doelgroep zijn van programma-activiteiten op het gebied van onderwijs en opleiding.

11. De regionale netwerken voor levenslang leren die door de Commissie en het Comité van de Regio's zijn opgezet (R3L-programma), zijn een uitstekend voorbeeld van de verspreiding en ontwikkeling van het concept „levenslang leren" in Europa. Het Comité pleit voor meer van dit soort initiatieven, die snel kunnen worden uitgevoerd en een actieve bijdrage kunnen leveren tot het stimuleren van Europese integratie aan de basis.

12. Lokale en regionale overheden moeten in een vroeg stadium worden betrokken bij programma-activiteiten op het gebied van onderwijs en opleiding. Hun rol mag nooit worden gereduceerd tot die van louter passieve begunstigden van de resultaten die aan het eind van een project kunnen worden opgetekend.

Levenslang leren — de kracht van de strategie in het integrale programma

13. Levenslang leren is veel meer gericht op het „leerproces" dan op „onderwijs" en houdt zich veel meer bezig met de ontwikkeling van individuele vaardigheden dat met formeel onderwijs.

14. Die strategie strekt zich uit van kleuteronderwijs tot volwasseneneducatie, en betreft verschillende vormen van leren en onderwijs. Het is van belang dat deze algemene aanpak als een rode draad door zowel het integrale programma als de sectorale programma's loopt.

15. Het opdoen van kennis over (de waarde van) de culturele diversiteit van Europa is niet alleen een taak voor Comenius, maar voor alle deelprogramma's.

16. In de gemeenschappelijke doelstellingen van levenslang leren moet het belang van duurzame ontwikkeling op economisch, sociaal en milieugebied aandacht krijgen.

17. In het memorandum van de Commissie staat dan ook dat onderwijs en zaken als praktijklessen moeten opgaan in een levenslang-leren-concept. Zij heeft er al eerder op gewezen dat het integrale programma zowel theoretisch onderwijs als beroepsopleidingen moet omvatten. Het CvdR is het hiermee eens. Zo was het bijvoorbeeld een minpunt dat de programma's Socrates en Leonardo aan verschillende regels, en derhalve aan verschillende procedures, onderworpen waren.

18. Aangezien basis-beroepsopleidingen deel uitmaken van Leonardo en voortgezette beroepsopleidingen vallen onder Erasmus, zijn goede mogelijkheden voor grensoverschrijdende projecten des te belangrijker.

19. Het Comité van de Regio's hamert op de behoefte aan zoveel mogelijk interactie tussen de verschillende sectorale programma's. Zowel horizontale als verticale projecten moeten daarom een plaats krijgen in een programma voor levenslang leren. De voorgestelde structuur lijkt inderdaad de mogelijkheid te bieden tot beter samenspel tussen de geplande sectorale programma's.

20. Er moet echter sprake zijn van een *streven naar* — niet slechts een mogelijkheid tot — beter samenspel tussen de deelprogramma's, vanuit het perspectief van de EU-strategie voor levenslang leren.

Voldoen aan de huidige vaardigheidseisen

21. Beroepsopleidingen veranderen met de dag. Een beroepsopleiding die op levenslang leren is gericht, zal begrippen als „kennis" en „leren" hoog in het vaandel dragen, en daardoor worden er heden ten dage hogere eisen gesteld aan bijvoorbeeld de talenkennis van werknemers.

22. Sociale vaardigheden als de bereidheid om verantwoordelijkheid op zich te nemen, het vermogen om samen te werken en om te gaan met collega's en andere volwassenen, creativiteit, het vermogen om het grote geheel te zien en kwaliteitsbewustzijn zijn eveneens van belang in beroepsopleidingen. Ondernemerschap, actief burgerschap, de bevordering van gelijkheid, bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat zijn andere „algemene" beginselen die een belangrijk onderdeel van elke beroepsopleiding uitmaken. Een groot aantal van deze zaken maakt deel uit van de doelstellingen van het integrale programma, wat een goede zaak is.

23. Bovendien moet in algemene onderwijsprogramma's meer aandacht worden besteed aan wat er op de werkvloer gebeurt, bijvoorbeeld via partnerschappen met bedrijven, projectwerkzaamheden en initiatieven om mensen uit het arbeidsleven voor de klas te krijgen.

24. Het programma zal een waardevolle stimulans voor hoger onderwijs betekenen, wat van groot belang is voor de regionale ontwikkeling.

25. De ontwikkeling hangt ook in grote mate af van het *midden- en kleinbedrijf,* waarvan de werknemers vaak geen hoger onderwijs hebben genoten. De onderwijstraditie varieert hier. Het is daarom van belang om een programma te steunen voor werknemers die hun kennis van de basis- of middelbare school willen bijspijkeren. Onderwijs- en opleidingsprogramma's moeten zo worden opgezet dat de werknemers in het midden- en kleinbedrijf ermee bereikt kunnen worden.

26. Ook moet worden duidelijk gemaakt hoe met die programma's flexibel kan worden ingespeeld op de beleidsdoelstellingen en beleidsbehoeften die zich tijdens de programmeringsperiode nog verder kunnen ontwikkelen.

27. Verder zou de verdeling van de middelen over de verschillende programma's een continu proces moeten zijn dat is afgestemd op het budget en op de doelstellingen van het integrale programma. Dit heeft ook betrekking op de ontwikkeling *tussen* de deelprogramma's en op de mogelijkheid om de verdeling van de middelen te wijzigen teneinde de ontwikkeling en uitwisseling van minder goed opgeleide leerlingen beter te kunnen stimuleren.

Situatie van de deelnemers

28. Het Europees Parlement heeft er onlangs op gewezen dat de te geringe economische ondersteuning van uitwisselingsstudenten met zich mee heeft gebracht dat vooral studenten uit gegoede kringen van de uitwisselingsprogramma's gebruik hebben kunnen maken. De lidstaten moeten dan ook rekening houden met de economische situatie van studenten: zij dienen een reële mogelijkheid te krijgen om aan deze programma's deel te nemen en hiervoor een financiële bijdrage te ontvangen.

29. Van groot belang voor het CvdR is sociale integratie, een terrein waarop het integrale werkprogramma voor levenslang leren grote betekenis kan krijgen. Een en ander heeft betrekking op grote heterogene groepen leerlingen die steun nodig hebben op grond van hun leerproblemen, sociale achtergrond en/of uitsluiting of omdat ze in een vreemd land en een vreemde cultuur zijn terechtgekomen. Momenteel zijn er veel jongeren met onvoldoende basiskennis die de school (tijdelijk) verlaten. Het moet mogelijk zijn om voor deze jongeren leermethoden en andere initiatieven te helpen ontwikkelen.

30. Dit probleem is zo groot dat de aanpak ervan een duidelijk onderdeel moet vormen van de doelstellingen van de programma's en ook van EU-, nationale, lokale en regionale programma's. „Second Chance Schools" zijn in dit verband een uitstekend voorbeeld van Europese netwerken die methoden en activiteiten helpen ontwikkelen en kennis helpen overdragen.

31. Gehandicapte leerlingen moeten reële mogelijkheden krijgen om deel te nemen aan het integrale programma.

32. Voor de deelname van volwassenen aan uitwisselingsprogramma's geldt dat op een gelijke behandelingen van mannen en vrouwen moet worden gelet. De aandacht dient vooral uit te gaan naar werknemers die hun kennis moeten bijspijkeren.

Deelname van EU-buurlanden

33. Het Comité van de Regio's is ook zeer te spreken over het voornemen om derde landen bij het programma te betrekken, waarvoor al lang geleden de eerste contacten zijn gelegd met lokale en regionale instanties; een en ander heeft een impuls gekregen door nieuwe contacten met de landen die onlangs lid zijn geworden van de EU. Het is uiteraard wenselijk dat deze betrekkingen met lokale en regionale instanties worden voortgezet en worden uitgebreid tot andere landen.

Verdeling van verantwoordelijkheden

34. Het Comité van de Regio's beklemtoont de behoefte aan een duidelijke scheiding van verantwoordelijkheden tussen de Gemeenschap en de lidstaten. De lidstaten moeten zoveel mogelijk verantwoordelijk blijven voor de praktische kant van de zaak. Voor het succes van toekomstige activiteiten is een decentrale structuur beslist noodzakelijk. In een dergelijke decentrale structuur wordt ook een actievere inbreng van het lokale en regionale niveau verwacht.

35. De EU moet zich conform het Commissievoorstel bezighouden met kwesties als doelstellingen, algemene aanpak, observatie en analyse, en follow-up en evaluatie. Het in kaart brengen en verspreiden van goede praktijken behoort ook tot haar taken. Het Comité van de Regio's is van mening dat de lokale en regionale overheden een belangrijke rol moeten spelen bij de totstandbrenging, de uitvoering en de verspreiding van de nieuwe programma's.

36. Besluiten waarbij twee niveaus tegelijk zijn betrokken, moeten worden vermeden

De onderdelen van het integrale programma

37. Het ambitieuze programma is zeer belangrijk voor de bevordering van mobiliteit, samenwerking, projecten en netwerken in Europa.

38. Mobiliteitsprojecten zijn buitengewoon belangrijk voor het lokale en regionale niveau. Het zijn vaak de kleine, op nationaal niveau ontwikkelde mobiliteitsprojecten die significante gevolgen hebben en de idee van een actief Europees burgerschap en het belang van democratie kracht bijzetten. Het is belangrijk dat de projecten de ruimte bieden aan openheid en het mogelijk maken om opgedane ervaringen te delen. Zo wordt de verspreiding en praktische toepassing van kennis vergemakkelijkt. „Leren van elkaar" staat hierbij voorop.

39. Bij mobiliteitsprojecten moet ook in toenemende mate worden getracht de noodzakelijke nationale, regionale en lokale voorzieningen te treffen voor duurzame mobiliteit, ook als het project eenmaal is afgelopen, zodat de structuren en contacten die tot stand zijn gebracht blijvend worden benut. Deze projecten moeten eventuele obstakels uit de weg helpen ruimen en een stimulans voor permanente uitwisseling worden, zodat de projecten integraal deel gaan uitmaken van het dagelijks leven. Ook is het van belang dat de nationale regelingen voor studiefinanciering studenten de kans geven om een deel van hun studie in een andere lidstaat te volgen.

40. Het is van het grootste belang dat gebruik wordt gemaakt van de kennis die door ontwikkelingsprogramma's wordt gegenereerd, bijvoorbeeld via pools van deskundigen. Vooral projecten die verschillende vormen van leren mogelijk maken, zullen een belangrijke plaats innemen in een strategie voor levenslang leren. Gezien de innovatieve aanpak van de ontwikkelingsprojecten zou het daarom, in bepaalde gevallen, mogelijk moeten zijn om tijdens de uitvoeringsfase van koers te veranderen.

41. Het Comité van de Regio's is van mening dat het voorgestelde algemene/transversale programma een belangrijke rol speelt bij het bevorderen van de samenhang, het uitvoeren van analyses en de ontwikkeling van beleid. Andere belangrijke taken zijn het initiëren van nieuwe projecten en netwerken en het helpen opzetten van nieuwe mechanismen om tegemoet te komen aan de Europese behoeften op onderwijsgebied. Gezien het belang van het lokale en regionale niveau op het gebied van onderwijs is samenwerking met het Comité van de Regio's op dit vlak dringend gewenst.

42. Het Jean Monnet-programma zal een strategische rol spelen bij de Europese integratie in het hoger onderwijs en in de onderzoekssector.

Comité

43. Het comité dat de Commissie krachtens artikel 10 i van het voorgestelde besluit moet bijstaan dient:

— doelstellingen en beleid te ontwikkelen;

— de verwezenlijking van de gemeenschappelijke doelstellingen van het integrale programma steeds in de gaten te houden en te stimuleren;

— ervoor te zorgen dat de Europese strategie voor levenslang leren daadwerkelijk in de verschillende deelprogramma's doorwerkt.

Het comité zou erop moeten toezien dat de verschillende sectorale programma's elkaar niet in de weg zitten. Bovendien moet dit comité, met het oog op voortzetting van de activiteiten in de toekomst, samenwerken met het Comité van de Regio's.

Kwantitatieve doelstellingen

44. Het Comité van de Regio's steunt de voorgestelde kwantitatieve doelstellingen, die een verdrievoudiging van het aantal mobiliteitsprogramma's betekenen. Deze ambitieuze doelstellingen zullen de Europese Unie ten goede komen en de samenhang vergroten. Het nastreven van kwantitatieve doelstellingen mag echter niet ten koste gaan van de kwaliteit van de programma's.

Vereenvoudiging van administratieve procedures

45. Het Comité van de Regio's juicht ook een vereenvoudiging/stroomlijning toe. Al eerder heeft het erop gewezen dat de verwachte administratieve rompslomp er vaak toe leidt dat men besluit geen aanvraag in te dienen. Veel partijen zien af van deelname omdat hiervoor zulke ingewikkelde documenten nodig zijn. De administratieve en verslagleggingseisen moeten in verhouding staan tot de omvang van de subsidie: kleine projecten behoeven niet aan dezelfde uitgebreide controles te worden onderworpen als grote projecten.

46. Het Comité wenst ook onder de aandacht te brengen dat de omstandigheden en mogelijkheden voor deelname aan de programma's kunnen variëren. Dit kan te maken hebben met het al dan niet gewend zijn te studeren, handicaps, zich al dan niet reis- en verblijfkosten kunnen veroorloven of andere, regiospecifieke omstandigheden.

Terminologie

47. Het Comité van de Regio's wil er ook op wijzen dat het nieuwe programma en de verschillende onderdelen daarvan eenduidige praktische, en in alle Europese talen herkenbare namen moeten krijgen, zodat duidelijk is waar zij voor staan. Termen als „het integrale programma" en „het algemene/transversale programma" zijn onduidelijk en werken misverstanden in de hand.

48. Het moet dus voor iedereen duidelijk zijn dat het „integrale programma" het complete initiatief omvat, terwijl de programma's Comenius, Leonardo, Erasmus, Grundtvig en Jean Monnet onderdelen van een groter geheel zijn. Ook moet duidelijk worden gemaakt dat het algemene/transversale programma een strategische, overkoepelende functie heeft. Hieraan moet volgens het Comité van de Regio's bijzondere aandacht worden besteed.

Subsidiariteit en proportionaliteit

49. Het programma is een aanvulling op lokale, regionale en nationale maatregelen. De voorgestelde rechtsgrond maakt dit mogelijk. Het programma is vooral gericht op gebieden waarop de lidstaten niet efficiënt kunnen optreden. Het is niet bedoeld om de opzet en inhoud van de onderwijsstelsels te beïnvloeden, maar wordt juist uitgevoerd op gebieden waar het een Europese meerwaarde kan betekenen. Wat proportionaliteit betreft wordt met het voorstel naar een zo groot mogelijke eenvoud gestreefd.

Voorstellen van het CvdR

1. Lokale en regionale overheden moeten van meet af aan bij de projecten van het integrale programma worden betrokken.

2. Bij de maatregelen voor de Europese ontwikkeling en integratie in het algemeen en bij de uitvoering van het onderwijsprogramma in het bijzonder dienen lokale en regionale partijen een belangrijke doelgroep te zijn.

3. Niet-formele en informele leermethoden moeten een duidelijker plaats krijgen in het document.

4. Een manier om afbakenings- en andere problemen te voorkomen is om zoveel mogelijk regels voor de toegang tot de verschillende onderdelen van het integrale programma op te nemen in één gemeenschappelijk artikel (ongeveer zoals artikel 4 van het voorstel) en tegelijkertijd te snoeien in de specifieke toegangsregels voor de deelprogramma's Socrates, Leonardo, Erasmus en Grundtvig.

5. Een zelfde soort openheid zou moeten gelden voor de manier waarop de voorgestelde financiële kaders voor de deelprojecten worden opgezet.

6 De koppeling tussen basis- en hoger onderwijs, algemeen onderwijs en beroepsopleidingen én tussen formeel, niet-formeel en informeel leren moet tijdens de programmaperiode worden versterkt.

7. De Europese strategie voor levenslang leren moet duidelijker naar voren komen in (de onderdelen van) het integrale programma.

8. Lokale en regionale overheden moeten een grote rol krijgen bij de uitvoering, verankering en, verspreiding van het integrale programma.

9. Het CvdR zou graag een actieve rol spelen door de resultaten van een en ander te verspreiden en erover te discussiëren.

10. Het voorgestelde algemene/transversale programma speelt een belangrijke rol bij het bevorderen van de samenhang en de ontwikkeling van beleid, nieuwe projecten en netwerken voor het analyseren en helpen opzetten van nieuwe mechanismen om tegemoet te komen aan de Europese behoeften op onderwijsgebied. Gezien het belang van het lokale en regionale niveau op het gebied van onderwijs is samenwerking met het Comité van de Regio's op dit vlak dringend gewenst.

Brussel, 23 februari 2005

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Peter STRAUB